

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของระดับสภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา กับ ประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำการศึกษาความสัมพันธ์ของสภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา และประสิทธิภาพของโรงเรียน โดยใช้แนวคิดสภาพองค์การของ เฟลแมน และ ฮอย (Feldman & Hoy, 2000) ประกอบด้วย 7 มิติ คือ มิติบูรณาภาพของสถาบัน (institution integrity) อิทธิพลของผู้บริหาร (principal influence) ภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ (principal consideration) ภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ (principal initiation structure) การสนับสนุนทรัพยากร (resource support) การมุ่งเน้นวิชาการ (academic emphasis) และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน (morale) ด้านประสิทธิภาพของโรงเรียนพิจารณาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน Ordinary National Education Test (O-NET)

ประชากร

ประชากรที่ศึกษา คือ โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยคือ ผู้บริหาร ครู ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี ซึ่งมากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากตารางประมาณกลุ่มตัวอย่าง ของเครจซี่ และ มอร์แกน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูลจำนวน 317 คน จากผู้ให้ข้อมูลทั้งหมด 1,819 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

1. สภาพองค์การ โรงเรียนมัธยมศึกษา
2. ประสิทธิภาพของโรงเรียน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติในการศึกษา “ศึกษาความสัมพันธ์ของสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา กับ ประสิทธิภาพของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ในจังหวัดนนทบุรี” ปรากฏผลดังนี้

ตอนที่ 1 สุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับกลาง และเมื่อพิจารณาเป็นรายมิติพบว่า มิติที่ 3 ด้านภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ และมิติที่ 2 ด้านภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์ ซึ่งมีค่าสุขภาพองค์การมากที่สุดอยู่ในระดับสูงและมีค่าคะแนนสุขภาพองค์การเฉลี่ยเท่ากับ 570.24 และ 547.87 ตามลำดับ ส่วนมิติที่ 7 ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ และมิติที่ 1 ด้านความเข้มแข็งขององค์การ ซึ่งมีค่าสุขภาพองค์การน้อยที่สุดอยู่ในระดับกลาง มีค่าคะแนนสุขภาพองค์การเฉลี่ยเท่ากับ 485.50 และ 478.23 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ของระดับสุขภาพองค์การ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี กับ ประสิทธิภาพของ โรงเรียน โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation Coefficient) ในภาพรวมมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.44 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก อยู่ในระดับไม่สูงนักและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มิติที่ 4 ด้านอิทธิพลของผู้บริหาร และ มิติที่ 7 ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิภาพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับ 0.51 และ 0.53 ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับกลาง ซึ่งหมายถึงมีสุขภาพองค์การที่ดีอยู่ในระดับปกติ ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนอาจจะอยู่ในสภาวะการปรับตัว หรืออยู่ในระยะของการพัฒนาองค์กร เช่น อาจเป็นไปได้หรือไม่ที่โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง กำลังจะมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปสู่โรงเรียนมัธยมที่มีขนาดใหญ่ขึ้น ดังนั้น หากโรงเรียนมัธยมศึกษาใด พบว่ามีภาวะสุขภาพองค์การเท่ากับหรือต่ำกว่าค่าเฉลี่ย ผู้บริหารอาจจะต้องมีการตรวจสอบหรือทำกาวินิจฉัยการดำเนินงานในมิติต่างๆที่เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับ คิมเบอร์ลี (Kimberly, 1980) ที่กล่าวว่า องค์กรที่ประสบความสำเร็จจะต้องเผชิญกับภาวะความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นในองค์กรตลอดเวลา

มิติที่ 3 ด้านภาวะผู้นำด้านมิตรสัมพันธ์ และมิติที่ 2 ด้านภาวะผู้นำด้านกิจสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง เนื่องจาก ผู้บริหารมีความเป็นกันเองต่อทุกคนและสามารถเข้าถึงได้ ผู้บริหารพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงระบบบริหารจัดการในโรงเรียนให้ดีขึ้น ผู้บริหารมุ่งเน้นให้บุคลากรปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของโรงเรียน และผู้บริหารพยายามชี้้นำให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียน จะเห็นได้ว่าโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยทั่วไป นั้นมีการบริหารพัฒนาที่เน้นทั้งคนและงาน ทำให้มีค่าคะแนนด้านภาวะผู้นำอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับไลเด็นและคลิงแอล (Lyden and Klingele) บทบาทผู้นำมีความสำคัญต่อการมีองค์การสุขภาพดี โดยภาพรวมการรับรู้ของผู้นำในองค์กร คือ ผู้บริหารระดับกลาง หรือสูง ซึ่งมีบทบาทในการรักษาผลประโยชน์ขององค์กร โดยใช้แนวทางการทำงานที่เป็นมิตรกับเพื่อนร่วมงาน ลูกน้อง และผู้บังคับบัญชา

มิติที่ 7 ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ และมิติที่ 1 ด้านความเข้มแข็งขององค์กร อยู่ในระดับกลาง เนื่องจากมิติที่ 7 เป็นด้านที่มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา บุคลากร จึงให้ความคาดหวังสูงไม่ว่าจะเป็นมาตรฐาน หรือผลการเรียน จึงทำให้มีค่าคะแนนน้อย ส่วนมิติที่ 1 เป็นด้านที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์กับชุมชนซึ่งการดำเนินการในปัจจุบันยังไม่ได้มุ่งเน้นเกี่ยวกับชุมชนมากนัก ในปัจจุบันชุมชนมีการเรียกร้องมากขึ้นบุคลากรจึงรู้สึกกดดัน ทำให้มีค่าคะแนนน้อย

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ของระดับสุขภาพองค์กร โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรีกับประสิทธิผลของโรงเรียน โดยภาพรวมพบว่ามีความสัมพันธ์เท่ากับ 0.44 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันเชิงบวก เนื่องจาก สุขภาพองค์กร คือ ภาวะแห่งความสมบูรณ์ขององค์กรที่สามารถคงอยู่ในสังคมได้ หากองค์ประกอบแต่ละส่วนทำงานได้ดีจะทำให้ระบบสามารถประสานสัมพันธ์กันได้ องค์กรสามารถตอบสนองเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ได้สำเร็จ แต่หากองค์ประกอบใดไม่สามารถทำงานหรือเสื่อมสมรรถภาพไป เป็นผลให้ระบบขาดความคล่องตัวในการประสานการทำงานร่วมกัน ด้วยเหตุนี้เององค์กรจะพบปัญหาในการปฏิบัติงาน มีสภาพการณ์ของความไม่สมบูรณ์เกิดขึ้น ทำให้้องค์การ ไม่สามารถคงอยู่ได้และในที่สุดองค์กรนั้นเสื่อมและตายไป ซึ่งอาจทำให้เข้าใจว่าเป็นภาวะแห่งความสมบูรณ์ขององค์กรที่สามารถดำรงอยู่ในสังคมได้เป็นอย่างดีมีประสิทธิภาพ จึงทำให้สุขภาพขององค์กรมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สอดคล้องกับ พอดเกอร์สกี (Podgurski, 1990) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ของประสิทธิผลโรงเรียนกับการรวมกลุ่มของครูและสุขภาพของโรงเรียน พบว่า มิติต่างๆ ของสุขภาพโรงเรียนสัมพันธ์กับมิติประสิทธิผลขององค์กร

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามิติที่ 4 ด้านอิทธิพลของผู้บริหาร และ มิติที่ 7 ด้านการมุ่งเน้นวิชาการ มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดนนทบุรี อยู่ในระดับ 0.51 และ 0.53 ตามลำดับ ทั้งนี้เนื่องจากอิทธิพลของผู้บริหารมีความเกี่ยวข้องโดยตรงการกับ

การศึกษาเช่น การจัดสรรทรัพยากรตามที่บุคลากรต้องการ และสามารถโน้มน้าวให้ผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาให้เห็นคล้อยตามและพัฒนาองค์การให้ปฏิบัติงานด้านต่างๆ โดยเฉพาะงานด้านวิชาการได้ดียิ่งขึ้น ส่วนมิติที่ 7 ด้านมุ่งเน้นวิชาการ เกี่ยวข้องโดยตรงกับประสิทธิผลของโรงเรียนซึ่งในที่นี้ผู้วิจัยได้ใช้ผลคะแนนทดสอบระดับชาติ (O-net) เป็นประสิทธิผลของโรงเรียนจึงทำให้มิติที่ 7 มีความเกี่ยวข้องโดยตรง เช่น นักเรียนพัฒนาตนเองได้ โรงเรียนกำหนดมาตรฐานนักเรียนใช้ความพยายามในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ โรงเรียนมีการจัดกิจกรรมยกย่องชมเชยกับนักเรียนที่ประสบความสำเร็จ ฯลฯ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนา

1.ระดับองค์การ(โรงเรียนมัธยมศึกษา)

โรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดนนทบุรีสามารถนำผลการวิจัย มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาและยกระดับสุขภาวะองค์การ ในแต่ละมิติของแต่ละโรงเรียนให้ดีขึ้น เพื่อพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาควบคู่กันไป

2.ระดับนโยบาย

ผู้บริหาร สามารถนำผลการวิจัย มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบาย และให้การสนับสนุน ในการพัฒนา ปรับปรุง หรือมุ่งเน้นเพื่อให้สุขภาพองค์การอยู่ในระดับดี เพื่อพัฒนาประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษาต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

- 1.ควรศึกษาปัจจัยที่ก่อให้เกิดภาวะสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษา
- 2.ควรศึกษาสุขภาพองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ และ

เปรียบเทียบกับเกณฑ์สุขภาพองค์การระดับประเทศ